

archivum: 94

● MAGYAR ÚT

**N**EM KELL NAGY HÜHÖT CSINÁLNI, mondotta a parlamentben a kultuszminiszter a Tájé- és Népkutató Központ Kiállításának bezárásával kapcsolatos interpellációkra adott válaszában. Nem akarunk hát mi sem hühöt csinálni, hiszen a kiállítás ügye már elveszett ügy. Viszont jogot érzünk arra, hogy az ezzel kapcsolatos gondolatainkat papírra vessük, mert nem azok közé tartozunk, akiről a miniszter jogos gúnnyal állapította meg, hogy három évig semmit sem törődtek a dologgal, s csak most lettek buzgó istápolói. A kiállítás kezdettől fogva szívügyünk volt, nem is akarjuk hát most sem elhallgatni, hogy bezárásának körülményei számunkra a miniszteri magyarázat után is zavarosak maradtak. Nem akarunk a miniszter úr jóhiszeműségében kételkedni, de feltesszük a következő kérdéseket: Ha előre tudta a miniszter úr, hogy rossz a kiállítás, miért engedte meg a megnyitását? Ha a megnyitás idején ellenőrzésre nem volt ideje — mint mondotta, — miért jelent meg a megnyitáson, s miért mondott ott beszédeket? Ha egyik-másik professzorral is baj volt, miért jelentek meg mégis mindhárman a megnyitón? Miért fogadta a kormányajtó a megnyitást akkora hozsannával? Ha a miniszter úr tanítványainak oly „alaposan megmondta” a véleményét, miért nem csukatta be a k o r a kiállítást? Egyáltalában miért engedte meg, hogy az egész kiállítás létrejöjjön, ha tanítványai már régebben gyanusak voltak előtte? Vagy csak most vette észre, hogy „objektivitását disz-

kreditálni” akarják? Nagyon furcsa az egész ügy, nagyon furcsák a sértődött vádak a munkatársak ellen, s az ügy mögött setétfenek a nagybirtok és nagytőke tisztázatlan szerepének árnyai. Megjegyezzük, hogy láttunk egy körlevelet, amelyet a kultuszminiszter a kiállítás megnyitása után a középiskolákhoz intézett és felhívta a tanulók figyelmét a kiállításra, éppen a szélsőséges izgatással állítva azt szembe! S a rendező miniszter csak a kiállítás meghosszabbítása után jött rá, hogy az ajánlott kiállítás még szélsőségesebb? Mert azt mi sem tagadjuk, hogy az volt, hogy veszedelmesebb igazságok tártak ott fel minden szélsőséges agitációs anyagnál. S kérdezzük: M i l e s z m o s t ? Az érzésünk, hogy a falukutatás össze lehetőségeit szüntették meg most Magyarországon. Ugyanakkor Romániában a legnagyobb lendülettel folyik ma is. Gusti professzor nem hagyja cserben tanítványait. Nálunk szervezetlen formájában lázításnak minősítették. Rendben van, hiszen okosan szervezve még nagyobb eredményeket lehet elérni. A szervezett kutatás vége most még rosszabb lett: a nagyobb érdekek megbuktatták s megmutatták, hogy ezentúl csak hallgatni lehet! A kiállítás a könyvek után az első lépés volt a legnagyobb nyilvánosság, a közönség felé. Ennek most vége, pedig a falukutatásra soha nagyobb szükség nem volt, mint a mai sorsdöntő időkben. Mert most elsősorban tisztán kellene látnunk. A miniszter urat az ügy többé nem érdekli. Ez elsősorban magánügye, nem szólhatunk bele, csak furcsálljuk, hogy egy tudós egyszerűen abbahagyja munkáját ott, ahol — saját ítélete szerint — szükség lenne rá. Ez menekülés. Egyetlen igazságos módja ez lett volna az ügy elintézésének: lenyenesni a hozzáértőnek a hibákat, a kiállítást megfelelően átrendezni, s nem visszavonulni! Akkor gyanúsítások fel sem merülhettek volna!

Szij Gábor.

50-52

VII. évf.

1938. december 22.